29/01/2021

Αποκαλυπτήρια μνημείου του οσίου Συμεών του Μυροβλήτου

/ Επικαιρότητα

Τα αποκαλυπτήρια του μνημείου του ιδρυτή του Σερβικού κράτους κατά την διάρκεια του μεσαίωνα, οσίου Συμεών του Μυροβλήτου (κατά κόσμον Στέφανος Νεμάνια), πραγματοποιήθηκαν στην ανακαινισμένη πλατεία του Αγίου Σάββα στο Βελιγράδι, την Τετάρτη 27 Ιανουαρίου 2021, ημέρα που η Εκκλησία της Σερβίας τίμησε τη μνήμη του Αγίου Σάββα, πρώτου αρχιεπισκόπου Σερβίας και κτήτορα της Ιεράς Μονής Χιλανδαρίου στο Άγιον Όρος.

Το άγαλμα, ύψους 23 μέτρων και βάρους 68 τόνων, είναι μια δημιουργία του Ρώσου γλύπτη Αλεξάντερ Ρουκαβίσνικοφ.

Στην τελετή παρευρέθηκαν ο Πρόεδρος της Σερβίας Αλεξάνταρ Βούτσιτς, η Πρωθυπουργός Άνα Μπρνάμπιτς

, ο εκπρόσωπος των Σέρβων στο συλλογικό προεδρείο της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης Μίλοραντ Ντόντικ, ο Πρέσβης της Ρωσίας στην Σερβία Αλεξάντερ Μποτάν-Χαρτσένκο και πλήθος προσωπικοτήτων.

Εκ μέρους του Πατριαρχείου Σερβίας, το παρών έδωσαν ο Πανιερ. Επίσκοπος Σουμαδίας κ. Ιωάννης, ο Πανιερ. Επίσκοπος Μπάτσκας κ. Ειρηναίος, ο Πανιερ. Επίσκοπος Κρούσεβατς κ. Δαβίδ, ο Θεοφιλ. Επίσκοπος Ρεμεσιάνας κ. Στέφανος και ο Θεοφίλ. Επίσκοπος Μόχακς κ. Ησαΐας.

*"Αυτά δεν είναι απλώς τα αποκαλυπτήρια ενός μνημείου αφιερωμένου στον πατέρα μας, στον δημιουργό του κράτους, στον άγιο και σε εκείνον από τον οποίο ξεκίνησαν όλα. Πρόκειται για μια πράξη υπευθυνότητας απέναντι στους εαυτούς μας και την ταυτότητά μας, σε ότι έχουμε μάθει, σε ότι γνωρίζουμε και που οδεύουμε. Ζήτω η Σερβία!"***, τόνισε, μεταξύ άλλων, στην ομιλία του ο Πρόεδρος Βούτσιτς, ενώ δεν παρέλειψε να ευχαριστήσει θερμά, μεταξύ άλλων, τον μακαριστό Πατριάρχη Σερβίας κυρό Ειρηναίο για την γενικότερη προσφορά του στον σερβικό λαό**.

Επίσης, χαιρετισμό απηύθηνε και ο εκπρόσωπος των Σέρβων στο συλλογικό προεδρείο της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης Μίλοραντ Ντόντικ.

Ιδιαίτερη στιγμή κατά την διάρκεια της τελετής ήταν η προβολή ενός βίντεο αρχείου στο οποίο ο **μακαριστός Πατριάρχης Σερβίας κυρός Ειρηναίος** έκανε μνεία στον όσιο Συμεών τον Μυροβλήτη. *"Ίσως εκ των κορυφαίων πολιτικών προσωπικοτήτων της εποχής του. Γνώριζε τι σήμαινε η Εκκλησία για ένα έθνος."* **, ήταν, μεταξύ άλλων, τα λόγια του μακαριστού Πατριάρχου**.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ βίντεο και φωτό από την τελετή των αποκαλυπτηρίων:

Будимо одговорни

Επιμέλεια: Ευγενία Δίτσα – Νίκος Οικονόμου / Πρακτορείο “ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ”

Οι άγιοι Σάββας αρχιεπίσκοπος Σερβίας και Συμεών ο Μυροβλύτης - η σύνδεση τους με την Ιερά Μονή Χιλανδαρίου Αγίου Όρους

Ο όσιος Σάββας είχε πατέρα τον όσιο Συμεών. Ο όσιος Συμεών υπήρξε μεγάλος ηγεμόνας των Σέρβων (1165-1196) και ήταν κατά τον σύγχρονο βιογράφο του π. Ιουστίνο Πόποβιτς «υπερασπιστής της Ορθοδοξίας και πολέμιος των αιρέσεων, σ΄ όλη του την ζωή άνθρωπος με μεγάλη πίστι, αγάπη και ζηλο Ευαγγελικό». Ο κατά κόσμον Στέφανος Νεμάνια γεννήθηκε το 1114 στην πόλη Ρίμπνιτσα της Ζέτας, το σημερινό Μαυροβούνι. Αγωνίσθηκε με σθένος υπέρ της Ορθοδοξίας και εργάσθηκε για την εδραίωση της στον λαό, τον όποιο ένωσε σε ένα βασίλειο.

Έκτισε πολλούς ναούς, συγκάλεσε συνόδους για την αντιμετώπιση των αιρέσεων, ανέπτυξε πλούσιο φιλανθρωπικό έργο και ενίσχυσε οικονομικά μονές και

προσκυνήματα. Με την ευλαβή και φιλομόναχη σύζυγό του Άννα, θυγατέρα Βυζαντινού αυτοκράτορα, απέκτησε πολλά παιδιά. Στο τέλος έγινε και αυτή μοναχή με το όνομα Αναστασία στη μονή Στουντένιτσα. Μεταξύ των τέκνων τους δύο στέφθηκαν αγιωνυμίας· ο άγιος Σάββας πρώτος αρχιεπίσκοπος των Σέρβων και Στέφανος Β’ ο Πρωτοστεφής και τελικά καρείς μοναχός Σίμων.

Ο άγιος Σάββας, που κατά κόσμον ονομαζόταν Ράστκο, υπήρξε καρπός προσευχής. Γεννήθηκε το 1169, και μεγάλωσε με νουθεσία Κυρίου. Οι θεοσεβείς γονείς του τον ετοίμαζαν για γάμο όταν ενηλικιώθηκε, αλλά αυτός είχε αποφασίσει τη μοναχική του αφιέρωση. Ποθούσε να αναχωρήσει στο Άγιον Όρος, για το οποίο άκουγε θαυμαστές ιστορίες ασκητών και οσίων. Με συνοδό ένα Ρώσο Αγιορείτη μοναχό έφυγε για το Άγιον Όρος, σε ηλικία 16 ετών, κρυφά από τους γονείς του, οι οποίοι βυθίσθηκαν σε μεγάλη θλίψη. Εκάρη μοναχός στη μονή Αγίου Παντελεήμονος-Παλαιού Ρωσικού και ονομάσθηκε Σάββας. Οι απεσταλμένοι στρατιωτικοί του πατέρα του πήγαν στο Άγιον Όρος για να τον βρουν και να τον φέρουν πίσω. Επέστρεψαν, με τα κοσμικά πριγκηπικά ρούχα του και με μία παραμυθητική επιστολή προς τους γονείς του, οι οποίοι επιθυμούσαν σύντομα να τον ξαναδούν κοντά τους.

Λίγους μήνες μετά την κουρά του επισκέφθηκε την εορτάζουσα μονή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, την περίφημη μονή Βατοπαιδίου. Ο ηγούμενος της μονής τον προσκάλεσε να μείνει πλησίον τους. Ο Σάββας εντυπωσιασμένος δεν μπόρεσε να αρνηθεί, και έλαβε τη συγκατάθεση του ηγουμένου της μονής του Αγίου Παντελεήμονος και έμεινε στο Βατοπαίδι μία ολόκληρη δωδεκαετία. Η παραμονή του ήταν ωφέλιμη. Έμαθε θαυμάσια τα ελληνικά, μελέτησε στην πλούσια βιβλιοθήκη, διδάχθηκε την τάξη, την παράδοση, την τέχνη, στην πλούσια και μεγάλη αυτή μονή, και όπως γράφει ο μακάριος (σημείωση: ήδη έχει επισήμως ανακηρυχθεί η αγιότητά του από το Πατριαρχείο Σερβίας) επίσκοπος Νικόλαος:

«Σε τέτοιο κέντρο πνευματικότητας και πολιτισμού ο Σάββας είχε τη σπάνια εύκαιρία να οικοδομήσει το χαρακτήρα του κατά το πρότυπο των καλύτερων παραδειγμάτων που είδε και των καλύτερων βιβλίων που διάβασε». Ο μακαριστός Γέροντας Ιουστίνος συνεχίζει: «Η ζωή και η τάξι στο Μοναστήρι του Βατοπεδίου ικανοποίησε τον νεαρό μοναχό Σάββα, ο οποίος, ανάμεσα σε υποδειγματικούς μοναχούς και με την καθοδήγηση του ταπεινού και αγίου γέροντα Μακαρίου του Ιερομονάχου, παραδόθηκε στους μοναχικούς αγώνες με όλη την θέρμη της φιλόχριστης, νεανικής του ψυχής. Μέσα στον πύρινο ενθουσιασμό του και την φλογερή του ευλάβεια, επιθυμούσε με όλη του την καρδιά να μην τον ξεχωρίζουν σε τίποτα επειδή ήταν γιος ηγεμόνα. Ήθελε δηλαδή να είναι ένας απλός, συνηθισμένος μοναχός, ίσος και όμοιος με όλους τους άλλους στην νηστεία, στην

προσευχή, στην αγρυπνία και σε όλες τις διακονίες της Μονής. Γι΄ αύτό εκτελούσε τα πάντα με ταπείνωσι και αφοσίωσι».

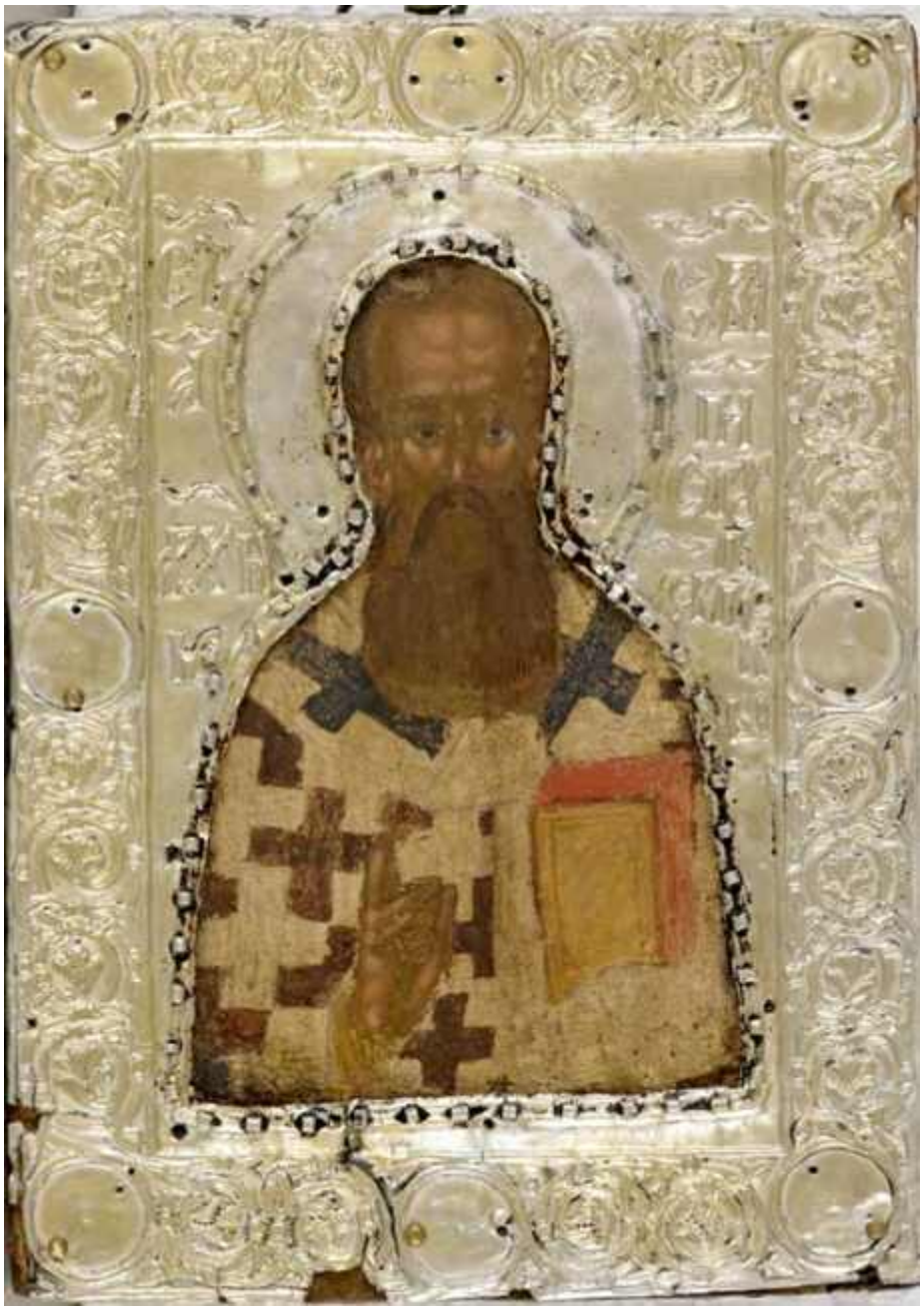

Περιόδευσε όλο το Άγιον Όρος, αναζητώντας ενάρετους Γέροντες και προσφέροντας στις μονές πλούσια δώρα από αυτά που του έστειλε ο πατέρας του. Το μεγαλύτερο μέρος ασφαλώς πρόσφερε στην αγαπητή μονή που κατοικούσε. Ο νεώτερος βιογράφος του επίσκοπος Νικόλαος, βασισμένος στους πρώτους βιογράφους του αγίου Σάββα, τον σύγχρονο του Δομετιανό και τον κατοπινό Θεοδόσιο, αναφέρει πως κράτησε τα βασιλικά χρήματα για την ανοικοδόμηση της μονής Βατοπαιδίου:

«Ήταν απαραίτητα κι άλλα καινούρια κτίρια στο μοναστήρι για τους μοναχούς, ο αριθμός των όποίων συνεχώς αυξανόταν. Ο Σάββας ανήγειρε μερικά τέτοια με δύο

η τρεις ορόφους. Ένα απ΄ αύτά κράτησε για τον εαυτό του και τον πατέρα του, λέγοντας: Αν δώσει ο Θεός, εγώ και ο κύριος πατέρας μου θα κατοικήσουμε εδώ σε δικό μας σπίτι». Όπωσδήποτε δεν σκεφτόταν ότι θα χρειαζόταν γι΄ αύτόν και τον πατέρα του ολόκληρο κονάκι, αλλά ότι αύτό θα είναι σερβικό σπίτι για Σέρβους μοναχούς στο μέλλον. Κατόπιν άρχισε να κτίζει τρεις ναούς καλούμενους παρεκκλήσια, σαν τρεις πολύτιμους λίθους.

Τον πρώτο, πίσω από το Καθολικό, αφιέρωσε στην Υπεραγία Παρθένο, το δεύτερο στον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο και τον τρίτο στη Μεταμόρφωση του Κυρίου. Ο τελευταίος κτίστηκε στην κορυφή του υψηλότερου από τους δέκα συνολικά πύργους. Και οι τρεις είναι κτισμένοι από πέτρα και πλίνθους, ενώ είναι σκεπασμένοι με πέτρινες πλάκες που υπάρχουν σε αφθονία στο Άγιο Όρος. Κάλυψε και τη στέγη του Καθολικού με μολύβι. Μετά απ΄ αυτό ανακαίνισε και πολλά άλλα βοηθητικά-δευτερεύοντα κτίρια. «Και πολλές άλλες ανάγκες κάλυψε στο μοναστήρι, που είναι δύσκολο ν΄ απαριθμηθούν όλες». Γι΄ αυτό η διοίκηση του μοναστηριού τίμησε το Σάββα με τον τίτλο «δεύτερος κτήτορας του Βατοπεδίου».

Όπως αναφέρουν οι βιογράφοι του, ο άγιος Σάββας δεν υπήρξε απλά ένας υψηλός χορηγός των σημαντικών έργων στη μονή Βατοπαιδίου. Πέρα από τις δόσεις και τις οδηγίες έλεγχε με τη γνώση και ευφυΐα του την ποιότητα των έργων και δεν δίσταζε να εργάζεται όπως ένας συνηθισμένος εργάτης. Συγχρόνως διακονούσε στο ναό, στο μαγειρείο, στο αρτοποιείο, στα κτήματα και στο άρχονταρίκι, ώστε να γίνει στο Βατοπαίδι «ο πιο προσφιλής μοναχός». Σε όλα τα διακονήματα όμως πάντα είχε συνοδό την προσευχή, την εγκράτεια και την άσκηση.

«Και θαύμαζαν, ο Ηγούμενος και οι αδελφοί του Κοινοβίου, πως σε τόσο μικρή ηλικία και τόσο σύντομα κατώρθωσε να φθάσει σε τέτοια πνευματικά μέτρα, πράγμα δύσκολο και για ηλικιωμένους μοναχούς». Συχνά, με την ευλογία του Γέροντος του Μακαρίου, μετέβαινε, ξυπόλυτος και πάντα πεζός, στους ασκητές που είχαν ανάγκες, για να τους μεταφέρει ελεημοσύνες και φρέσκο ψωμί. Δύο φορές μάλιστα, πηγαίνοντας για τις μονές Εσφιγμένου και Μεγίστης Λαύρας, έπεσε σε ληστές, αλλά διασώθηκε θαυματουργικά.

Η μακρά παραμονή του αγίου Σάββα στο Άγιον Όρος και οι παραινετικές επιστολές του προς τον πατέρα του συνέβαλαν στην απόφασή του να παραιτηθεί από τον θρόνο του και να λάβει το μοναχικό σχήμα στις 25 Μαρτίου 1196 στη μονή Στουντένιτσα. Υπακούοντας τελικά στην επίμονη πρόσκληση του αγαπητού του Σάββα στις 8 Οκτωβρίου 1197 ξεκίνησε ανεπίστροφο ταξίδι κι έφθασε στη μονή Βατοπαιδίου στις 2 Νοεμβρίου 1197.

Ο ηγεμόνας μοναχός έγινε δεκτός με μεγάλες τιμές.

Ο Ηγούμενος κα οι αδελφοί, αφού δεήθηκαν κα ευχαρίστησαν τον Θεό στο Καθολικό, χαιρέτησαν τον γέροντα Συμεών και τον ασπάσθηκαν εν Κυρίω. Τότε ήλθε και ο γιός να χαιρετήση τον πατέρα. Η συνάντησι ήταν ιδιαίτερα συγκινητική. Και οι δύο έμειναν άφωνοι από την μεγάλη χαρά. Ο γέροντας μάλιστα κλονίσθηκε και θα έπεφτε, αν δεν τον συγκρατούσαν. Όταν κάποτε συνήλθε, έβρεχε με πολλά δάκρυα το κεφάλι του πολυαγαπημένου του παιδού, καθώς το κρατούσε πάνω στην καρδιά του καταφιλώντας το. Την ώρα εκείνη ο θεοφώτιστος γιος πόσες ευχαριστίες δεν ανέπεμπε στον Θεό από το βάθος της ψυχής του, επειδή ο πατέρας του υπάκουσε στον λόγο του Ευαγγελίου! Κατασυγκινημένοι και γεμάτοι χαρά πνευματική, δόξαζαν τον Θεό. Το θέαμα ήταν θαυμαστό στον ουρανό και στην γη. Και οι δύο, ‘’τετρωμένοι’’ από την αγάπη του Χριστού, άφησαν τα μεγαλεία και ήλθαν στην ξένη γη, ακολουθώντας τον Κύριο ολόψυχα. Γι΄ αυτό έφθασαν σε μεγάλη ταπείνωσι και έγιναν κατοικητήριο του Αγίου Πνεύματος.

Ο Πρώτος, όταν άκουσε για την άφιξη του μεγάλου ζουπάνου, κατέβηκε από τις Καρυές, για να χαιρετήσει τον διακεκριμένο επισκέπτη. Ο Συμεών με ταπεινοφροσύνη έκανε μετάνοια μπροστά του, ενώ ο Πρώτος γονάτισε μπροστά στον Συμεών και χαιρέτισαν και αγκάλιασαν ο ένας τον άλλο. Αύτό ήταν μεγάλο γεγονός στην ιστορία του Αγίου Όρους, γιατί μέχρι τότε κανένας μεγάλος ηγεμόνας ορθοδόξου έθνους δεν ήρθε στην κτήση της Υπεραγίας Θεοτόκου σαν μοναχός ανάμεσα σε φτωχούς μοναχούς!

Έφτασαν και οι ηγούμενοι όλων των μεγαλύτερων μοναστηριών με πλήθος μοναχών να δουν και να χαιρετήσουν τον πρώην δεινό αρχιστράτηγο και ηγεμόνα και τώρα απλό μοναχό ίδιον μ΄ αυτούς. Έχοντας σφοδρή επιθυμία να μάθει όσο το δυνατόν περισσότερα για τη μοναχική ζωή, ο Συμεών έδειξε ζωηρό ενδιαφέρον για την πείρα τους στην οδό της σωτηρίας. Ούτε ένας δεν έφυγε χωρίς δώρα φερμένα από τη Σερβία. Ο γέροντας είχε φέρει μαζί του πολλά άλογα κα μουλάρια φορτωμένα με πολύτιμα δώρα, χρήσιμα για την εκκλησία και την αδελφότητα. Απ΄ αυτά, τη μερίδα του λέοντος -δύο μεγάλους κάδους χρυσό κι ασήμι- έδωσε στο Βατοπέδι».

Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης γράφει περί αυτών: «Έγινεν ο κατά σάρκα Υιός Σάββας, Πατήρ κατά πνεύμα του Συμεών, του κατά σάρκα Πατρός αυτού. Και έμειναν και οι δύο ικανόν καιρόν εις την μονήν του Βατοπεδίου... αγωνιζόμενοι τον καλόν αγώνα με καθημερινάς νηστείας, και ολονυκτίους στάσεις και προσευχάς, και εντός ολίγου έγιναν εγκρατείς των σαρκικών παθών, φθάσαντες εις το άκρον της αρετής υπέρ πάντας σχεδόν τους κατ΄ εκείνον τον καιρόν ευρισκομένους εις

το Άγιον Όρος Πατέρας».

Περιοδεύοντες οι άγιοι Σάββας και Συμεών το Άγιον Όρος προσκύνησαν την εικόνα του Άξιον Έστι στον ιερό ναό του Πρωτάτου Καρυών, την εικόνα της Πορταΐτισσας στην ιερά μονή Ιβήρων, τον τάφο του οσίου Αθανασίου στη Μεγίστη Λαύρα και συναντήθηκαν με ασκητές. Παντού πρόσφεραν πλούσια δώρα, γι΄ αυτό, όπως γράφει ο βιογράφος τους Δομετιανός: «Και μέχρι σήμερα μνημονεύονται ως κτίτορες μαζί με τους ευσεβείς βασιλείς». Κατά τον ίδιο βιογράφο, στη μονή Βατοπαιδίου, ζώντας κοινοβιακά πατέρας και υιός, συνέχιζαν τους ασκητικούς αγώνες και τις προσευχές. Μάλιστα ο άγιος Σάββας αναπλήρωνε τα λόγω γηρατειών υστερήματα του πατέρα του, λέγοντας πως αυτός θα δώσει λόγο γι΄ αυτόν στον Θεό, αφού αυτός τον προσκάλεσε στο Άγιον Όρος.

Ο Σάββας προώδευε πνευματικά και εργαζόταν συστηματικά για την πρόοδο της μονής. Έτσι οικοδόμησε εξαιρετικά κτίσματα, διόρθωσε όλα τα ερειπωμένα, καλλιέργησε τη γύρω περιοχή, δώρησε μετόχια, όπως το Προσφόριον (σημείωση: η σημερινή Ουρανούπολη), που είχε καταστραφεί από πειρατές και το ανακαίνισαν. Οι δύο άγιοι αναδείχθηκαν πράγματι μεγάλοι νέοι κτίτορες της μονής Βατοπαιδίου, τους οποίους μιμήθηκαν αργότερα κι άλλοι Σέρβοι ηγεμόνες. Στην εποχή των αγίων η μονή γνώρισε μεγάλη ακμή και οι μοναχοί της έφθασαν τους 800.

Όταν πληροφορήθηκαν για την κατεστραμένη μονή του Χιλανδαρίου, θέλησαν να την ξανακτίσουν, να την προσφέρουν στην τιμή της Θεοτόκου, και να την κάνουν τόπο μόνιμο εγκαταβιώσεως των μοναχών συμπατριωτών τους προς πνευματική ενίσχυση του λαού τους. Η περιοχή Μελισσομάνδριο του Χιλανδαρίου ανήκε στη μονή Βατοπαιδίου. Δικαιολογημένα ο ηγούμενος και η αδελφότητα αντέδρασαν για την αναχώρηση των οσίων. Τελικά ο ηγούμενος είπε στους μοναχούς του: «Εμείς από αυτούς δεχτήκαμε πολλά πλούσια δώρα· τώρα τους απαγορεύουμε να φύγουν από μας. Αν τους δώσουμε το Χιλανδάρι, που είναι εξαρτημένο από το Βατοπέδι, θα είναι φίλοι μας για πάντα». Έτσι, όπως οι μονές Μεγίστης Λαύρας και Ιβήρων, έτσι και οι μονές Βατοπαιδίου και Χιλανδαρίου θεωρούνται αδελφές μονές.

Ο ηγούμενος του Βατοπαιδίου έστειλε τον Σάββα στην Κωνσταντινούπολη για το θέμα αυτό αλλά και για άλλες υποθέσεις της μονής. Ο αυτοκράτορας Αλέξιος Γ΄ Άγγελος ήταν συγγενής του, αφού η κόρη του είχε πανδρευθεί τον αδελφό του Σάββα, Στέφανο Πρωτοστεφή, ηγεμόνα των Σέρβων. Έτσι εκπληρώνοντας την κοινή επιθυμία των Σέρβων μοναχών και της Συνάξεως των Καρυών με επικεφαλής τον Πρώτο Γεράσιμο, ο αυτοκράτορας Αλέξιος Γ΄, με χρυσόβουλλο που εξέδωσε τον Ιούνιο του 1198, έθεσε το Χιλανδάρι κάτω από την άμεση εξουσία και διοίκηση των οσίων Συμεών και Σάββα. Γράφει ο αυτοκράτορας στον λόγο του: «Ο

ευγενέστατος μέγας ζουπάνος της Σερβίας και ηγαπημένος συμπένθερος της βασιλείας μου κύρ Στέφανος ο Νεεμάν, διά δε του μοναχικού σχήματος Συμεών μετονομασθείς, τω υιώ αυτού τω Ρουστικώ, τω διά του αγγελικού σχήματος Σάββα επωνομασθέντι... πρώτα μεν τη του Βατοπεδίου μονή, εν η ούτοι την μοναχικήν μετιέναι διαγωγήν ηρετίσαντο».

Η μονή Χιλανδαρίου κατέστη «το πνευματικόν κέντρον παντός του σερβικού έθνους, το πρώτον σερβικόν διδακτήριον των γραμμάτων, των τεχνών και εν γένει του πνευματικού και εθνικού πολιτισμού των Σέρβων. Εκ της μονής ταύτης εξήλθον οι περισσότεροι των μορφωμένων Σέρβων κληρικών, επισκόπων, αρχιεπισκόπων και πατριαρχών ως και ετέρων σοφών Σέρβων ανδρών. Εκεί μετεφράσθησαν και εγράφησαν εκκλησιαστικά βιβλία προς οργάνωσιν της εν Σερβία Εκκλησίας και πνευματικήν-πολιστικήν καλλιέργειαν των Σέρβων. Ούτως εδόθη το σύνθημα της στενής πνευματικής επικοινωνίας των Σέρβων προς το Χιλανδάριον».

Η μονή Χιλανδαρίου μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, δύο χρόνων περίπου, με τη μετάβαση του πρώτου ηγουμένου Μεθοδίου στον ηγεμόνα Στέφανο Νεμάνια και τη σημαντική βοήθεια του ανακαινίσθηκε. Ο βιογράφος Θεοδόσιος αναφέρει ότι ο άγιος Σάββας ανακαίνισε κι αγιογράφησε την εκκλησία, στόλισε τον ναό με εικόνες, με παραπετάσματα και ιερά σκεύη. Μια τέτοια ωραία ψηφιδωτή εικόνα της Παναγίας της Οδηγήτριας σώζεται μέχρι σήμερα.

Πριν συμπληρώσει έτος ο άγιος Συμεών στη μονή Χιλανδαρίου «ζήσας οσίως και θεαρέστως, ανεπαύθη εν Κυρίω τη ιγ΄ του Φεβρουαρίου» του 1199. Αφού μετάλαβε των αχράντων μυστηρίων, προσκύνησε την εικόνα της Θεοτόκου, ευλόγησε την αδελφότητα κι έδωσε την ευχή του και τις τελευταίες συμβουλές περί της ταφής του στον υιό του, ψάλλοντας και δοξολογώντας τον Θεό παρέδωσε το πνεύμα του. Τα τελευταία του λόγια ήταν: «Πάσα πνοή αινεσάτω τον Κύριον».

Με δάκρυα λύπης για τη στέρηση του συνασκητού πατέρα του, αλλά και χαράς γιατί τελειώθηκε οσιακά και θα τον είχε πρεσβευτή στον ουρανό μετά την εξόδιο ακολουθία τον ενταφίασε έντιμα στο δεξιό μέρος του Καθολικού. Μετά την οσιακή κοίμηση του πατέρα του ξεκίνησε μεγαλύτερη άσκηση και προσευχή. Αποσύρθηκε στο ησυχαστικό κελλι του Αγίου Σάββα του Ηγιασμένου, παρά τις Καρυές του Αγίου Όρους, και επιδόθηκε σε μεγαλύτερους αγώνες· «με εγκράτεια, με νηστεία, αγρυπνία, ολονύκτια στάσι και ποταμούς δακρύων», αλλά και παντοτεινή και γνήσια ταπείνωση. Ο Θεός, κατά την έπιθυμία του, του φανέρωσε τη μακαρία ανάπαυση και τη δόξα της ψυχής του οσίου Συμεών. Έτσι τον ανέπαυσε και παραμύθησε τέλεια.

Τις μονές Καρακάλλου, Ξηροποτάμου και Φιλοθέου, που βρέθηκαν σε μεγάλες ανάγκες, τις συνέδραμε πλούσια. Στο ησυχαστήριο των Καρυών συνέταξε το τυπικό του, γι΄ αυτό και ονομάσθηκε Τυπικαριό, όπου μεταξυ άλλων υποχρέωνε τους μοναχούς του να διαβάζουν καθημερινά όλο το ψαλτήρι. Το τυπικό αυτό διατηρείται μέχρι σήμερα από μόνιμο διακονητή.

Στο ετήσιο μνημόσυνο του οσίου Συμεών «επροσκάλεσεν ο Μακάριος Σάββας τον Πρώτον του Όρους και τους ευλαβεστέρους πατέρας και έκαμαν αγρυπνίαν υπέρ της μακαρίας ψυχής του Πατρός αυτού· εις δε τον καιρόν της δοξολογίας ευγήκεν από τον τάφον του Αγίου άρρητος ευωδία εις τόσον όπου εγέμισεν όλον το Μοναστήριον πλησιάσαντες δε εις τον τάφον είδον μύρον αναβλύζον εκ του τάφου και εδόξασαν τον Θεόν όπου αντιδοξάζει τους αυτόν δοξάζοντας». Συγκινημένος ο άγιος Σάββας και εγκάρδια ευχαριστώντας τον Θεό για τη μυροβλυσία του πατέρα του, κατασπαζόμενος τον τάφο του, έλαβε μία φιάλη μύρο, την οποία έστειλε στον αδελφό του ηγεμόνα Στέφανο ως πατρική ευλογία. Ο ίδιος, αφού κατήχησε την αδελφότητα, αποσύρθηκε πάλι στο ησυχαστήριο των Καρυών.

Κατόπιν ο Σάββας, με την προτροπή του Πρώτου Δομετίου, χειροτονήθηκε διάκονος και πρεσβύτερος από τον επίσκοπο Ιερισσού Νικόλαο. Κατά τη μετάβασή του στη Θεσσαλονίκη προς προσκύνηση του αγίου Δημητρίου χειροτονήθηκε αρχιμανδρίτης από τον αρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνο, παρόντων και των επισκόπων Κασσανδρείας Μιχαήλ, Αρδαμερίου Δημητρίου και Ιερισσού Νικολάου. Έπειτα επέστρεψε στη φίλη ησυχία του Αγίου Όρους.

Ο άγιος Σάββας, βλέποντας τις σοβαρές φιλονικίες των αδελφών του, σκέφθηκε να μεταφέρει τα τίμια λείψανα του οσίου πατέρα του στην πατρίδα τους προς ειρήνευση κι ενίσχυση των πιστών συμπατριωτών του, στις αρχές του 1207, γιατι μετά την Δ΄ Σταυροφορία των Λατίνων και τις αρπαγές στο Βυζάντιο, ήθελαν να προσηλυτίσουν όλους τους Ορθοδόξους στα λατινικά δόγματα. Τα χαριτόβρυτα λείψανα έγιναν δεκτά με μεγάλες τιμές κι εναποτέθηκαν σε ευτρεπισμένο και προετοιμασμένο τάφο στη μονή Στουντένιτσας, όπου είχε καρεί ο όσιος Συμεών πριν έλθει στη μονή Βατοπαιδίου. Οι Σέρβοι είχαν πλέον ένα πρεσβευτή μυροβλύτη για να ενισχύει τον λαό του με τις πρεσβείες του, επιτελώντας μάλιστα και πολλά θαύματα.

Στη μονή Χιλανδαρίου έμεινε ο πρώτος τάφος του οσίου κτίτορος, για τον οποίο αναφέρεται χαρακτηριστικά: «Από τον τάφον εν τω τοίχω του Ναού έχει φυή αιωνόβιον κλήμα, όπερ παράγει άχρι τούδε λαμπράς σταφυλάς, ας αποξηραίνοντες οι Μοναχοί χορηγούσιν εις προσκυνητάς διά στειρευούσας γυναίκας. Λέγεται δ΄ ότι το ανωτέρω κλήμα ανεβλάστησε θαυμασίως μετά την εις Σερβίαν μετακομιδήν

του λειψάνου του αγίου Συμεών προς παραμυθίαν των εν τη μονή θλιβομένων αδελφών. Ήδη το κλήμα είναι ανερριχημένον έξωθεν του προς μεσημβρίαν τοίχου του Καθολικού επί τεχνιτού κραββάτου».

Καμπτόμενος ο άγιος στις επίμονες και θερμές παρακλήσεις των πολλών, τις οποίες θεώρησε θέλημα Θεού, παρέμεινε στην πατρίδα του και κατεστάθη ηγούμενος της μονής Στουντένιτσα. Εργάσθηκε με ζήλο ιεραποστολικά, κάνοντας μακρές περιοδείες, κηρύτοντας, νουθετώντας, διδάσκοντας, κτίζοντας εκκλησίες, θαυματουργόντας κι ελεόντας. Όλοι τον σέβονταν, τον εκτιμούσαν και τον θεωρούσαν προφήτη του Θεού. Με τη βοήθεια του αγίου τα δύο αδέλφια του συμφιλιώθηκαν και μια απέραντη ειρήνη επικρατούσε σε όλο το βασίλειο. Η χάρη των θαυμάτων του τον έκανε αξιοσέβαστο κι αξιαγάπητο. Ο ίδιος διατηρούσε και μάλιστα αύξανε την άσκηση και την ταπείνωση για τον εαυτό του.

Η μνήμη της αθωνικής ησυχίας τον επανέφερε στον ιερό τόπο το 1217. Το 1219 μετέβη για υποθέσεις της μονής Χιλανδαρίου στη Νίκαια, όπου ήταν ο αυτοκράτορας και ο πατριάρχης λόγω της καταλήψεως της Κωνσταντινουπόλεως από τους Λατίνους Σταυροφόρους. Αναφερόμενος στα προβλήματα της Εκκλησίας των Σέρβων ζήτησε να χειροτονηθεί αρχιεπίσκοπος ένας ικανός ποιμένας που θα βοηθούσε την Εκκλησία. Όλοι τότε συμφώνησαν πως ο μόνος άξιος για τη θέση αυτή ήταν ο ίδιος ο Σάββας. Ο πατριάρχης Εμμανουήλ τον χειροτόνησε παρουσία του αυτοκράτορος Θεοδώρου Α΄ του Λάσκαρι, που ήταν και συγγενής του.

Δεν επέστρεψε αμέσως στην πατρίδα του αλλά πήγε πρώτα στο Άγιον Όρος. Τα πρόσωπα των μοναχών τα κάλυπτε χαρμολύπη. Χαρά, γιατί έβλεπαν αρχιεπίσκοπο τον πρώην συνασκητή τους και λάβαιναν την ευλογία του και λύπη γιατι θα τον έχαναν από κοντά τους. Ο άγιος επισκέφθηκε τις μονές του Αγίου Όρους και ιδιαίτερα το Παλαιό Ρωσικό και το Βατοπαίδι, τα ησυχαστήρια, τους ασκητές και τον Πρώτο. Νουθέτησε τους Χιλανδαρινούς πατέρες και αναχώρησε παίρνοντας μαζί του και μερικούς καλούς μοναχούς, για να τους χειροτονήσει επισκόπους. Αναχωρόντας η χαρμολύπη κυρίευσε και τον ίδιο. Χαρά γιατι πορευόταν προς διαποίμανση του λαού του και λύπη γιατι θα έχανε την εράσμια αγιορειτική ησυχία, στην οποία είχε εντρυφήσει πολλά έτη.

Επέστρεψε στην πατρίδα του μέσω Θεσαλονίκης, όπου στάθμευσε, για να προσκυνήσει τους άγίους της, να δωρήσει εικόνες και να παραλάβει για την Εκκλησία του απαραίτητα βιβλία και σκεύη, αλλά και χρήσιμους ανθρώπους.

Το έργο του αγίου Σάββα ως αρχιεπίσκοπου Σερβίας είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Χειροτόνησε τους καλύτερους μαθητές του πρεσβύτερους και επισκόπους. Ποίμαινε με βάση τους Ιερούς Κανόνες της Εκκλησίας. Έμενε για πολύ στις μονές,

διαίτερα στη Στουντένιτσα, τελώντας αγρυπνίες, κηρύττοντας στον λαό πίστη στα ορθόδοξα δόγματα, κάνοντας εγκαίνια και καλλωπίζοντας ναούς.

Θαυμαστό είναι το γεγονός, ότι όποτε λειτουργούσε στη Στουντένιτσα μυρόβλυζε ο τάφος του οσίου Συμεών. Το κήρυγμά του ήταν αντιαιρετικό, μετανοίας, ορθής τιμής των εικόνων, του σταυρού και των τιμίων λειψάνων, πίστης στην παράδοση της Εκκλησίας. Έστεφε το φλογερό κήρυγμα του με θαύματα.

Το 1228 έκοιμήθη ο αδελφός του ηγεμόνας Στέφανος ο Πρωτοστεφής. Προηγουμένως του έδωσε το μοναχικό σχήμα, τον ονόμασε Σίμωνα και τον έθαψε πλησίον του τάφου του αγίου Συμεών. Κατόπιν πήγε ταπεινός προσκυνητής των Αγίων Τόπων και κατά τη συνήθειά του πρόσφερε πλούσια δώρα. Αναχωρώντας, μετά από καιρό, έφερε μαζί του μεγάλες ευλογίες. Μέσω Νίκαιας πήγε στο Άγιον Όρος. Στη μονή Χιλανδαρίου πρόσφερε την πατερίτσα του αγίου Σάββα του Ηγιασμένου και τη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας της Τριχερούσας. Η επίσκεψη του αυτή το καλοκαίρι του 1229 στο Άγιον Όρος ήταν η τελευταία. Εκτός του Χιλανδαρίου επισκέφθηκε τις ιερές μονές Ιβήρων και Βατοπαιδίου. Ήταν ένας αποχαιρετισμός του παμφίλτατου Αγίου Όρους. Στη Θεσσαλονίκη τον συνάντησε ο αυτοκράτορας Θεόδωρος Α΄ Άγγελος και επισκέφθηκε τη μονή Φιλοκάλου.

Στη Σερβία περιόδευσε όλες τις επαρχίες στηρίζοντας τον λαό στη πίστη. Στις μονές καθιέρωσε το αγιορειτικό τυπικό. Κατά τον βιογράφο του Δομετιανό υπήρξε άγρυπνος κήρυκας του θείου λόγου προς όλους, ασκητής επίσκοπος, ελεήμων, εξολοθρευτής των αιρέσεων, φωτεινό παράδειγμα ευσεβείας. Κατά τον βιογράφο του Θεοδόσιο: «Σε όλους τους Επισκόπους, τους άρχοντες, τους μοναχούς, τους λαϊκούς, τους γέρους και τους νέους, σε όλους η αρετή ήταν νόμος. Με τέτοιον Θεοφώτιστο Άγιο φωτιζόταν τότε η Σερβική χώρα και έχοντας αυτόν πρεσβευτή προς τον Θεό, απολάμβανε ειρήνη με τις ευχές του». Κατόπιν, θέλοντας να ησυχάσει, παραιτήθηκε του θρόνου του και στη θέση του χάρη της ειρήνης τοποθέτησε τον ενάρετο μαθητή του Αρσένιο.

Μετέβη δεύτερη φορά στους Αγίους Τόπους προσκυνητής, φιλοξενούμενος του πατριάρχη Αθανασίου, δωρητής προσκυνημάτων και ελεητής φτωχών. Κατόπιν πήγε στην Αλεξάνδρεια, συνομίλησε με τον εκεί πατριάρχη, λειτούργησε στους ναούς και επισκέφθηκε τις αρχαίες ασκητικές ερήμους της Θηβαΐδος και της Νιτρίας και κατέληξε στο θεοβάδιστο όρος Σινά, όπου παρέμεινε επί δίμηνο. Κατόπιν πήγε πάλι στους Αγίους Τόπους, στη Βαγδάτη, στη Συρία, στην Αντιόχεια, στην Αρμενία, στη Νίκαια και κατέληξε στο Τύρνοβο της Βουλγαρίας. Εκεί είχε μακρές και ευχάριστες συζητήσεις με τον τσάρο Ασέν και τον πατριάρχη Ιωακείμ. Λειτούργησε πολλές φορές εκεί και ευλόγησε τον βουλγαρικό λαό σαν δικό του. Η

τελευταία του Θεία Λειτουργία ήταν κατά την εορτή των Θεοφανείων. Μετά ασθένησε και μέσα από προσευχές κι αποκαλύψεις παρέδωσε το πνεύμα του στον πλάστη του, τον όποιο από παιδί αγάπησε υπέρμετρα. Ανεπαύθη εν Κυρίω στις 14 Ιανουαρίου 1236. Τα τελευταία του λόγια ήταν: «Δόξα τω Θεώ πάντων ένεκεν».

Η εκδημία του αγίου βύθισε σε λύπη τους πάντες. Ενταφιάσθηκε με τιμή στο ναό των Αγίων Τεσσαράκοντα. Το επόμενο έτος έγινε μετακομιδή των λειψάνων του αγίου, τα οποία βρέθηκαν άφθορα, ευώδη και θαυματουργούντα. Ο ηγεμόνας Βλάντσλαβ μετέφερε το τίμιο λείψανο κι ο πατριάρχης Αρσένιος με όλο τον λαό το υποδέχθηκε και το απόθεσαν στο ναό της μονής Μιλέσοβο, όπου έγινε πηγή ιαμάτων για αιώνες. Δυστυχώς το 1594 ο Σινάν πασάς, την ημέρα της Μεγάλης Παρασκευής, λεηλάτησε τη μονή Μιλέσοβο, άρπαξε το σώμα του αγίου και το έκαψε στο Βελιγράδι, για να μη τον τιμούν οι πιστοί. Αλλά οι πιστοί τον τιμούσαν και τον τιμούν ακόμη περισσότερο.

Στο Εγκώμιό του προς τους αγίους Σάββα και Συμεών ο ιεροδιάκονος Ιγνάτιος Μονεμβασιώτης (1745), το οποίον ευρίσκεται στην Ιερά Μονή Μεγίστης Λαύρας τους ονομάζει: «Μακαρία δυάς, ζεύγος αγιόλεκτον, χρυσή ξυνωρίς, των εντολών του Κυρίου πληρωται προθυμότατοι, φρόνιμοι και πιστοι οικονόμοι των προς υμάς του Θεού χαρίτων, άβυσσος της απαθείας, υφηλότατον και δικόρυφον όρος της υψοποιού ταπεινώσεως, χαρακτήρ της μοναδικής πολιτείας ο ακριβέστατος, των θαυμάτων πηγή».

Επίσης τους αναφέρει: «Θεοί κατά χάριν, ακριβείς κανόνες της κονοβιακής πολιτείας, φίλους της ησυχίας, πρόθυμους αγωνιστάς και νικητάς και τροπαιούχους κατά του δαίμονος, τους πάντων μάλιστα φιλοκάλους και φιλαρέτους, φιλόστοργοι πατέρες και φιλότεκνοι».

Σώζονται τρεις παλαιές ωραίες βιογραφίες του αγίου Συμεών. Την πρώτη έγραψε ο αγαπητός υιός του άγιος Σάββας περί του 1208. Η βιογραφία αυτή θεωρείται μέχρι σήμερα ένα από τα καλύτερα έργα της σερβικής γραμματείας. Τη δεύτερη συνέταξε ο άλλος υιός του και διάδοχος του Στέφανος Β΄ ο Πρωτοστεφής περί το 1216. Την τρίτη έγραψε ο Χιλανδαρινός μοναχός Δομετιανός περί το 1242. Δύο σύγχρονες βιογραφίες έγραψαν ο επίσκοπος Νικόλαος Βελιμίροβιτς και ο αρχιμανδρίτης Ιουστίνος Πόποβιτς. Ακολουθίες προς τιμή του έγραψε ο άγιος Σάββας, ο μοναχός Θεοδόσιος και ο σύγχρονος μοναχός Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης. Τοιχογραφίες και φορητές εικόνες του οσίου Συμεών υπάρχουν σε πολλές αγιορειτικές και σερβικές μονές. Στη μονή Βατοπαιδίου και στην κυρία είσοδο του Καθολικού υπάρχει ωραία τοιχογραφία του οσίου ως κτίτορα. Η μνήμη του τιμάται στις 13 Φεβρουαρίου.

Για τον άγιο Σάββα έχουμε τρεις παλαιούς βίους. Ο πρώτος εγράφη από τον διάδοχο στο θρόνο του άγιο Αρσένιο. Ο δεύτερος από τον Χιλανδαρινό μοναχό Δομετιανό, ενώ ο τρίτος από τον μοναχό Θεοδόσιο περί το 1296, που συμπληρώνει τον προηγούμενο. Από τους νεώτερους με τον βίο του αγίου ασχολήθηκαν ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, ο Mrnavits Ivan, ο επίσκοπος Νικόλαος, ο αρχιμανδρίτης Ιουστίνος, ο μοναχός Ματθαίος Βίκτωρος και άλλοι. Νεώτερη ακολουθία του αγίου σύνθεσε ο μοναχός Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης. Πολλές τοιχογραφίες και φορητές εικόνες του, παλαιότερες και νεώτερες, σώζονται σε σερβικές και αγιορειτικές μονές. Η μνήμη του τιμάται στις 14 Ιανουαρίου.

Πηγή: Μοναχού Μωϋσέως Αγιορείτου, Βατοπαιδινό Συναξάρι
Έκδοσις Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου